Selmeczbánya, 1897. III. évfolyam, 2. szám. Január 14.

Selmeczbányai Hetilap

VEGYES TARTALMÚ HETILAP.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
SZENTGYÖRGYI EDE.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utcza 75./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is czimzendő.

Megjelenik minden csütörtökön.
Előfizetési ára:
Egy évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 „
Negyedévre . . . . . 1 „
Egyes szám ára 10 kr.
Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges Á. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyilt-téri hirdetések megállapitott díjszabásunk szerint számittatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágositás ingyen adatik.

Egy kis beszámolás.

Mint minden okszerüen vezetett üzletben, gazdaságban vagy háztartásban az év végével a számadásokat, a bevétel, kiadás és beruházás rovataiban lezárják, s belőle az eredményt és tanuságot a jövőre levonják, ugy helyesen cselekszünk mi is, ha városunkban a lakosság közegészségi háztartásában a számadásokat bevétel és kiadás rovataiban lezárjuk, s okulást, illetőleg a teendőket a jövőre belőlök levonjuk.

Selmeczbánya város területén 4 anyakönyvvezető hivatal van, a statistika ezen hivatalok által vezettetik, lássuk az egyes tételeket: Belváros, Rovna és Bankán lakik összesen 10091 lakos, a lefolyt évben született 388, elhalt 309, házasság köttetett 80, tehát a születések 79 számmal mulják felül a halálozást, százalékban kifejezve született minden ezer lakosra 38·4‰, elhalt 30·6‰ s igy a szaporodás 7·8‰.

A bélabányai és györgytárnai anyakönyvvezető kerületben lakik összesen 1520 lakos, született 79, elhalt 72, házasság köttetett 12, tehát a születések száma 7-tel mulja felül a halálozás, százalékban kifejezve született minden 1000 lakosra 52·6‰, elhalt 47·3‰ s igy a szaporodás 5·3‰.

A hodrusbányai anyakönyvvezető kerületben lakik összesen 2095 lakos, a lelolyt évben született 94 elhalt 68, házasság köttetett 17, tehát a születések száma 26-tal több, mint a halálozást, százalékban kifejezve született minden 1000 lakosra 44·8‰, elhalt 32·4‰ s igy a szaporodás 12·4‰.

A steffultói és szitnyatói anyakönyvvezető kerületben lakik 1814 lakos, a lefolyt évben született 101, elhalt 55, házasság köttetett 15, tehát a születések száma 56-tal több, mint a halálozás, százalékban kifejezve született minden 1000 takosra 55·6‰ elhalt 30·5‰ s igy a szaporodás 25·1‰.

Mind a 4 anyakönyvvezető kerület lakossága kitett 15520 lelket, ezek után a születés százalékban 42,66‰, a halálozás 32·47‰ s igy a szaporodás 10·19‰ azaz számmal kifejezve 158 lélek.

Legnagyobb a születési százalék a 4-ik és 2-ik kerületben, a halálozás ellenben a 2-ik és harmadik kerületben s igy érthető, hogy Bélabánya és Györgytárnán daczára hogy a születési % 52·6 tett ki, de miután a halálozási százalék is magas 47·3 volt, a tiszta szaporodás 5·3 százalék volt csak, holott ezen szaporodás az 1 kerületben 7·8, a 3-ik kerületben 12·4, a 4-ik kerületben pedig hallatlan nagy 25·1 volt.

Ezen statistikai kimutatásból kiviláglik, hogy Selmeczbánya területén a nép igen gyorsan szaporodhatnék, ha a közegészségi állapotok jobbak és rendezettebbek volnának, és a halandóság nem volna oly óriási nagy, ha azt sikerülne 20% leszoritani, akkor a szaporodás ép oly nagy lehetne, mint a lefolyt évben Steffultón volt.

A város területén levő közegészségi bajokon pedig lehető volna segiteni s nehány év leforgása után ép oly fényes eredményeket felmutatni, mint a szomszédos Beszterczebánya városa elért; ugyanis még 5 év előtt ott a halálozási 30 százaléknál nagyobb volt és már az 1895. évben azt sikerült 16%-ra lenyomni azaz évente minden 1000 lakos után 14-el több marad életben ma, mint 5 év előtt. Ezen szám pedig nagy jelentőségű, mert nemcsak azt mutatja, hogy 14 emberrel kevesebb hal el minden 1000 lakosból, hanem egyuttal azt is, hogy a megbetegedések is megkevesbedtek; s a munkaképesség fokozódott és a betegek ápolása és halottak eltemetésére esendő költségek is azon arányban megfogytak, tehát nemcsak emberéletben, de munkaképesség és vagyonban is megtakaritások érettek el.

A halálozási arányszám még egyebet is mond és pedig, hogy Selmeczbányán a mostani egészségi viszonyok szerint a középéletkor 30,8 esztendő, Beszterczebányán pedig ennek kétszerese 62, az az a ki Selmeczbányán születik 30,8 Beszterczebányán ellenben 62 esztendőig van kilátása élni. Minthogy az emberi test teljes kifejlődését 25 és 30 év között éri el, s ekkor lesz teljesen munkaképes és hasznos tagja a társadalomnak, Selmeczbányáu pedig 30,8 a középéletkor, tehat látni való, kogy a Selmeczbányai lakosság keresetképessége illetőleg vagyonszerzési képessége sokkal csekélyebb mint a szomszédos Beszterczebánya városában. Még tovább lehetne ezen hasonló detuctiókat fejtegetni, de izlelőül álljon csak ennyi.

Tekintsük azon körülményeket, melyek Selmeczbányán az egészségre károsan hatnak: első sorban a város talaja az. A város mondhatni sziklatalajon épült, alig van a talaj felszinén humusz és törmelékes agyag, tehát a természettől legegészségesebb, azonban ez nagy mértékben van tisztátalanná téve. A peczegödrök, a rossz csatornák, a szétszórt szemétdombok stb. ezeknek leve az altalajba, a sziklarések közé szivárog és a talajra eső csapadékok által folyton kilugozva lemosatik és a kutak vizébe kerül, innét a kutak szennyezett vize. A város illetőleg a házak és udvarok talajának szennyezettsége nemcsak a kutak vizét fertőzteti meg, hanem a talajból kiáramló talajlég is fertőzi a város és a lakóházak levegőjét.

Ezen bajokon a talajnak tisztán tartása, a város helyes csatornázása, jó házi csatornák, helyesen és vizáthatlanul épült pöczegödrök stb. áttal kell segiteni. A rossz kútvizeken pedig jó és bő vizvezetékkel kell segiteni, a viz a házakba is vezettessék, hogy a lakosság a tisztaság létesitésére azzal bőven élhessen, s a ház csatornáját az elhasznált vizzel gyakran kiöblithesse.

TÁRCZA.

Selmeczbánya történetéből.

(Történelmi vázlat egy német nyelvü, mult századbeli kézirat felhasználásával.)

XXIX

A Brenner-szövetkezet bukása óta csak négy év telt el, s már a kincstár nem tudta fenntartani a bányaüzemet, s mint láttuk, kénytelen volt felsőbiebertárnát átadni a Brenner-szövetkezet maradványaiból alakult uj társulatnak, melynek tagjait névszerint felsoroltuk, s mely, mivel nagyobb részük Siceli ivadéka volt, a „Siceli“ társaság nevet vette föl.

A mai kor alantasabb állami tisztviselőinek, kik, és nem alaptalanul, panaszkodnak a csekély fizetés miatt, szolgáljon némi vigasztalásul az, hogy jártak az állami tisztviselőkre rosszabb idők is, mint jelenleg. Igy pl. 1644-ben a kincstári pénztárak oly ürességben szenvedtek, hogy valamely akkori Papakosta nem hogy emelte volna, sőt ellenkezőleg csupa irgalomból talán még beletett volna nehány fillért. A tisztviselők hónapokon át nem kaptak fizetést s állomásaikat e miatt mind elhagyták. Haidt Jeromos, bányabirósági irnok 1644. julius 30-án irásbelileg jegyezte föl, hogy már hónapok óta fizetést nem kapott s igy kénytelen lesz más kereset után látni, hogy megélhessen.

Tartozunk a kincstárnak azon elégtétellel, hogy az igazsághoz hiven kinyilatkoztassuk, miszerint a bányászati ügyek az uj társulat kezelése alatt sem folytak jobban, mint az előtt. A munkabéreket nem fizették ki rendesen s a részesek között csakhamar egyenetlenkedések kaptak lábra, mert mindegyik első akart lenni s legtöbb mellékjövedelmet élvezni a vállalatból.

De nemcsak a felsőbiebertárnai, a többi üzemnél is nagyon szomoruak voltak az állapotok, kivéve Andrástárnán, mely a Gallison örökösöké volt.

Jobbra fordultak a bányászati ügyek az uj királyi biztos, lobkowitzi gróf Popel Ulrich Ádám megérkeztével, ki nem csak értelmes szakember volt, de parancsolni is tudott. Az 1647. augusztus 6-án meghalt öreg Thailer Bálint helyébe bányabiróul előbb csak ideiglenesen, de november 11-én már véglegesen kinevezte az eddigi bányabirósági irnokot Haidt Jeromost, ki, mint látjuk, mégis hiven kitartott, s nem ment mások példájára világgá. Bányaesküdtek lettek: Pestalutz Tóbiás és Weisz György, irnok pedig Zweig János.

1647. szeptember 11-én bepanaszoltatott Böhm György, repesztő, hogy sokszor elmulasztja a munkáját. E miatt a bányabiró letette őt, s helyébe, a bányahűbéresek beleegyezésével, Pöschl Krisztián vájárt választotta ki, ki már 18 éve, hogy a bányánál dolgozik „különben pedig nagyszájú ember, tehát jó lesz őt a munkásoktól elkülöniteni“, mint a bányabirósági jegyzőkönyv mondja.

A bányászat uj lendületet nyert, a szakszerű vezetés eredményei nem maradtak el. Ujra mutatkoztak érczek s uj kedvre lett hangolva munkás és tisztviselő.

1648. január 2-án jelenti a bányabiró, hogy a Katalin vágatban már elérték az andrástárnai érczes telért, mely nem más, mint a korháztelér. Január 7-én már annyira haladtak a munkában, hogy a kőzeten keresztül beszélni lehetett az andrástárnaiakkal s az nap este 6 órakor az andrástárnaiak egy bányaszékkel a biebertárnaiak vágatába lyukasztottak; a lyukat kitágitottak s mindkét részről a tisztek s a munkások kezet fogtak egymással s szerencsét kivántak egymásnak. Január 10-én azután ki lett tűzve a határ, s megállapittatott, hogy Andrástárna az altárnás Biebertárnának hetedet adni tartozik. Az első hetedet Andrástárnától és pedig $94\frac{1}{2}$ mázsa termelésből $13\frac{1}{2}$ mázsa érczet 1648 január 27-én kapta Biebertárna.

1648 január 31-én rémhir járta be a várost: Jön a török!

A vájároknak ki lett hirdetve, hogy a törökök Benedek felé közelednek, s lehet, hogy már a legközelebbi napokban Selmeczet is megtámadják. A munkára tehát mind fegyveresen jelenjenek meg, s mig bent dolgoznak, hagyják kint a fegyvereket, de legyenek minden perczben készek a védelemre. Szerencsére az aggodalom hiába való volt.

A bieber-tárnaiak, ugy látszik, nem vették oly szorosan a kitüzött határt, s a határvonalon felül kivágták $\frac{3}{4}$-ölet. No de nem is maradtak szárazon a tiszteket két heti fizetés elvonásával, az illető munkásokat pedig elzárással büntették meg, s a jogtalanul kivágott érczet vissza kellett szolgáltatni.

De nem csak büntetni, jutalmazni is tudtak. Igy Pöschl Krisztian, a nem rég kinevezett repesztőügyelőnek heti bére 50 denárral feljavittatott, mert igen jól viselte magát s a régi repesztőpor fogyasztásnak $\frac{1}{4}$-részét megtakaritotta.

1648 márczius 27-én tanácskozás tartatott Lobkowitz grófnál, melyen jelen voltak: Muschlitz ezredes Ehrenreutter, Reutter, Steifenegger és a bieber-tárnai kisebb részesek, s mely tanácskozásnál, a tisztek jelenlétében 21 pontban hoztak szükséges és czélszerűnek igérkező határozatokat. Ezek közül csak azokat soroljuk fel, melyek a nem szakemberre nézve is érdekesek lehetnek; igy pl. a 10 pont kimondja, hogy az ügyes, szorgalmas vájárokból repesztők, ezekből ügyelők, ügyelőkből sáfárok és ezekből bányatisztek választandók. Mint látjuk, az előmenetelnek tehát nem volt akadály vetve. A 12-ik pontért sem haragudnának némelyek, ha az most is érvényben volna, s mely igy szólt, hogy megengedtetik, hogy a tiszteknek hetenként 32 meszely (Seitel) bor és 2 reggeliért 4 forint elszámoltassék; hogyha pedig ezekre több költség menne. azt külön kell igazolni és részletezni.

(Folyt. köv.)

Másik egészségügyi hátrány a lakás egészségtelen volta. Az ember fele életét lakásban tölti, a gyermek és asszony csaknem egész életét, tehát a rosz lakás kell. hogy az egészségre károsan hasson. Selmeczbányán a szegényebb lakosok lakásai igen sok hiányban szenvednek, gyakran nedvesek, tisztátalanul tartvák és túl népesek, a népet fel kell világositani, hogy mennyire ártalmas a nedves lakás, s megtanitani annak szárazzá tételére. Felvilágositani, hogy lakószobában főzés, mosás rontja az egészséget. Gyakran vannak a kis lakásban albérlők, kik csak éjjel vannak a lakásban s nappal gyárban vagy bánya, zúzó, kohókban dolgoznak, ily éjjeli bérlők okozta túltömöttséget meg kell akadályozni.

A tultömött és vegyes lakók együttléte még a közerkölcsiségre is ártalmas és ezért betiltandó.

Egy harmadik egészségügyi hátrány a munka és a munkahely. Selmeczbánya par excellence bányaváros, a bányafoglalkozás után él, a bányászat állapotjával emelkedik és süljed. A bánya zuzó és kohófoglalkozás mint smeretes nem kedvező az egészségre, mindent el kell követni, hogy az egészségi ártalom a foglalkozás mellett a legcsekélyebbre szorittassék le, s mindent meg kell tenni, hogy az élet minél kevesebb veszélynek legyen kitéve.

Selmeczbányán czipő- és dohánygyár van, a czipőgyár egy nem e czélra épült házban van elhelyezve, és sok hiányban szenved, nincs szellőztetése stb. A kir. dohánygyár károsan hat a női nemre, a dohányporos levegő, a sok űlés miatt a nők szenvednek, s leginkább káros a terhes és szoptató nőkre, gyermekeiket nem szoptathatják, s megfelelelő ápolásban sem részesithetik, s e miatt gyakori a csecsemő megbetegedés és gyermek halálozás. Tervbe van véve a kir. dohánygyár mellett egy csecsemő ápolda — creche — hova a munkásnő gyermekét ápolásba adja, mig a gyárban dolgozik s bizonyára áldásos intézet lesz, ha létesül.

Negyedik egészségügyi hátrány az élelmi szerek feletti hiányos felügyelet és ellenőrzés. Ezek között első sorban a tej. Az árusitásra kerülő tej 75 % hamisitott, s pedig vagy vizzel van higitva, vagy leszedve. Azonfelül a tejelő állatok nincsenek tisztán tartva, s igy a tej is sokszor tisztátalan. Ezen piaczi áru az egészségre rendkivül fontos. Eltekintve a hamisitástól, mely mint csalás üldözendő és szigoruan megbüntetendő, a tisztátalan tej az, mely az egészségre s pedig a csecsemők és kis gyermekekre veszélyes; a tisztátlanságot még a felforralás sem teszi ártalmatlanná. Továbbá más veszély is rejlik a tejnél, Selmeczbányán gyakori a teheneknél a gyöngykór, mely betegségben sinylő tehenek teje tuberuclosissal fertőzhet. A halálozás 50 % Selmeczbányán gümökór vagy vele rokon természetü bántalom, azt nem kis fokban a tej terjeszti. A marhahus és más árusitásra kerülő hús állandó ellenőrzés alatt áll, nagyon helyes intézkedés volna a mészárosok hentes-üzletekben, nemkülönben a hentesek műhelyeiben a tisztaságot állandóan ellenőrizni, és a piszkot szigoruán büntetni.

Mit szóljunk a phyloxerás időben a kereskedésbe jött borokról! Ma alig kapható hamisitatlan bor, a termelő már hamisit, ha egyébkint nem, hát vizet önt az ujborba, a borkereskedő pedig mesterségesen javitja és szaporitja, hagyján, ha tiszta és egészségre nem ártalmas ingredentiákat használ! A bor nemcsak drága de egyuttal nem természetes bor, mi a kereskedésekben árultatik. A sert a vendéglősök szoda vizzel teszik üditőbbé.

A szegény nép szeszből készült pálnikát fogyaszt, mióta megdrágult, már nem oly mennyiségben, mint azelőtt, azonban a fogyasztás még mindig igen jelentékeny. A szesz nemcsak egészségében ássa alá, de az erkölcsiségre is károsan hat, keresetképességét csökkenti.

A járványos betegségek ellen, daczára, hogy a n. m. ministeriumtól szigoru rendeletek advák, hiányosak az óvó intézkedések és a desinficiálás. Az orvosok bejelentik a ragályos betegedési esetet, de az elkülönités, a ragályanyag megsemmisitése — desinficiálás stb. már más kérdés. El van rendelve minden törvényhatóságra a gőzdesinficiálás, nálunk semmí sem történt.

A népjskolák és ovodák egészségűgyi tekintetben rendkivül fontosak Selmeczen. A város egyik ovodája oly szobában van elhelyezve, melynek fala 2 méter magasságban is nedves, és az üditő nap ablakát vagy falát egész éven át nem éri! A kis gyermekek egészsége a nedves levegőn és napot nélkülöző iskolában csak szenvedhet. A városi népiskolák nem kevésbé sok egészségi hátránynyal birnak, ezek között első sorban kiemelendő, hogy tul tömöttek, és nincs állandó szellőztetésök, levegűjük büzös. Elemi iskoláknál a tisztaság és a jó levegőre rendkivüli figyelem forditandó.

Dicséretes elismerést érdemel a város, hogy ujabb időben főleg a belváros szélesebb utczáin, a tisztaságot példásan fenntartja, bár a mellékutczákban is elérhetné ezt, továbbá, hogy mult évben egy diszes és szép a czélnak megfelelő húsárudát létesitett, mely a központi vágóhid mellett az áruba kerülő hus egészséges voltára igen jótékony befolyást gyakorol és az állandó ellenörzést lehetővé teszi.

A főkapitányi hivatal az egészségügy terén dicséretes buzgalmat fejt ki, csak sajnos mint maga is jelentésében kiemeli, a tiszti orvos hiányát jelezni kénytelen.

Hültl József elbúcsúzása.

Hültl József nyug. ministeri tanácsos, bányaigazgató a mult hét végén csak azért érkezett vissza még egyszer körünkbe, hogy a bányaigazgatósági és a bányakerületi tisztikartól és a városi közönségtől búcsút vegyen és hogy hivatalát átadja Kachelmann Farkas kir. bányatanácsosnak, ki az igazgatóság ideiglenes vezetésével lett megbizva.

Mult vasárnap d. e. 11 óra tájban a kamaraház nagytermében gyülekeztek össze a selmeczi bányaigazgatósági és kerületi tisztviselők. A midőn majdnem mindannyian együtt voltak, Kachelmann Farkas kir. bányatanácsos meghivására a terembe lépett Hültl József nyug. ministeri tanácsos, kihez Kachelmann Farkas igen szép búcsúbeszédet intézett, melyben elmondá, hogy a távozót mint vezérüket tisztelik és szomoru kötelességet teljesitenek, a midőn tőle búcsút vesznek. De nem, nem kötelességből vagy udvariasságból teszik ezt, hanem a legmélyebb hála érzetből, hogy hálás köszönetüknek kifejezést adjanak az im búcsúzó vezérük kitünő működéséért. Mindenkinek be kell ismernie, hogy a nyugalomba vonuló ministeri tanácsos szakunk érdekeit mindig szem előtt tartotta s minden lehetőt megtett, hogy a bányászatot emelje, hogy igazgatói működésében egyik főtörekvése volt, a fiatalabbakat lehetőleg kiképezni, hogy igy jeles szakerőkké váljanak. Óriási érdem éri őt abban, hogy a nem régen lefolyt s a bányászatra nézve oly veszélyes vihar elvonult nagyobb kár okozása nélkül. Szakunk tekintélyét és jelentőségét fel és lefelé emelte, sőt társadalmi szempotból is azt fejlesztette. Minden jó hazafi kénytelen tehát elismerni érdemeit. Ezeknél fogva nem tudtunk s nem akartunk megbarátkozni azzal, hogy e sok fiatalt megszégyenitő lelki erővel biró férfiu nyugalomba vonuljon. De hát ezt mégis tette, bizonyára az idők jelét megértve tette azt, mely elhatározásra csak egy bölcs jöhet és ő valóbau bölcs is. Óhajtjuk e pillanatban is, hogy tetterejét a bányászattól egészen el ne vonja, mert tanácsaira szakunknak még sokáig szüksége van és szüksége lesz. Ismerve a távozó jellemét, tudja, hogy egyszeri elhatározása megmásithatatlan. Szóló evvel végzi: „Fogadja méltóságod mindnyájunk köszönetét, személye iránti hű ragaszkodását s azon meleg óhajunkat, hogy kedves családja és meghitt barátai körében mindaddig háboritlan boldogságban éljen, mig örömet okoz az élet.“ — Jó szerencse!

Az éljenzés lecsillapulta után Hültl József megköszönte a tisztikar búcsutisztelgését és Kachelmann Farkas szavait kiemelve, hogy mielőtt a tisztikar megjelenését és a szónok által tolmácsolt érzelmeket megköszönné, szükségesnek látja némileg indokolni nyugalomba vonulását. Kiváló örömére szolgált mindig, ha elveit és legjobb meggyőződéséből származó intenczióit elfogadták. De nagy örömére szolgált az is, midőn Szlávy József a főrendek házának elnöke ez állásról való bucsulevelét olvasta, melyben az van mondva, hogy a ki megöregszik, vonuljon még akkor nyugalomba, mikor még sajnálják távozását, nem pedig mikor már alig várják és szinte tuszkolják. Ez elvet én is rég vallom és ha jól emlékezem egyik silveszteri beszédben nyugalomba vonulásomról már emlitést is tettem A hivatalos működéstől való visszavonulást magában elhatározni nem oly könnyü; féligmeddig megválás az az élettől. Higyjék el, midőn nyolcz évi nehéz küzdelem után megválok tiszttársaimtól, kik nyolcz éven keresztül hű tanácsadóim és intenczióimnak teljesitői voltak, mélyen meg vagyok hatva. Ne kivánják, hogy köszönetemnek szóval adjak kifejezést, hálaérzetem a szivemben van és az önökkel kifejtett nyolcz évi együttes működés agg korom felejthetetlen emléke lesz. Gondoljanak önök jó szivvel vissza rám, a ki, mondhatom, mindig igazságos törekedtem lenni. Az isten áldása kisérje további működésüket. — Jó szerencse!

A bucsuzó ministeri tanácsos utóbbi szavait a meghatottságtól elfojtott hangon mondá és a harsogó éljenzés után minden egyes megjelenttel kezet szoritott, azután visszavonult, az egybegyültek pedig szétoszoltak.

Csakhamar ezután a városi tisztviselői kar tisztelgett a ministeri tanácsosnál Szitnyai József polgármester elnöklete alatt, ki a következő beszédet intézte a távozóhoz:

Egykoron ez ős bányaváros küldöttei arany s ezüstben gazdag ajándékkal kedveskedtek mindazoknak, kikhez a küldő város közönségét a tisztelet, a ragaszkodás és rokonszenv érzelmei vonzották és kiknek a polgárság hálára lekötelezve volt. — Az ezen eljárás intentiójainak alapjául szolgáló viszonyok régen nagyot változtak. S mi ezt nemcsak nem sajnáljuk, de büszkeségünknek tartjuk, hogy Selmecz-Bélabánya sz. k. bányaváros közönsége akkor és amidőn arany- s ezüsttel nem rendelkezik, hiven követi areopágjának küszöbe felett diszlő e mondatot: „Unicuique suum“ s önzetlenül hódolva az igazolt érdemnek, a megérdemelt elismerést mindenkivel szemben lerójja. — Büszkeségünknek ezt azért valljuk, mert a közérzület ezen megnyilatkozása azon nagy jelentőségű tudatból ered, hogy az érdemesültség ilyetén elismerése s megbecsülése, nemcsak önmagunknak, de az öröklétre hivatott közintézményeknek is felmagasztalása. — Ezen magasztos felfogás s az anyagi érdek tekintetei figyelmen kivül hagyó ezen sugallat hatotta át Selmecz-Bélabánya sz. bányaváros törvényhatóságát, midőn 1896. évi deczember hó 28-án tartott közgyülésében azon érdemesültség előtt önzetlen tisztelettel meghajolt, melyet méltóságod a városi közügyek mezején bár rövid, de annál áldásosabb működése által kivivott s a midőn ugyan, akkor egyhangulag hozott határozattal azt állapitotta meg, hogy Méltóságodat örökre magáénak vallani kivánván a város diszpolgárává választja. — Nekünk jutott a szerencse osztályrészül törvényhatóságnak ezen plebiscitumáról Méltóságodnak hirt hozni s az erre vonatkozó határozatot ünnepélyesen átadni azon kérelemmel, hogy a polgári erények elismerésének ezen igénytelen ajándékát s tiszteletünk ezen zálogát tőlünk kegyesen fogadni s elfogadni méltóztassék. — Fogadja azt viszonzásul azon áldozat készségeért, melyet osztatlan nemes szivüségében s nagylelkűségében e város iránt minden adott alkalommal tanusitott; fogadja azt azon kitartásnak s páratlan buzgóságnak elismeréseül, melyet ugy hivatalos ügykörében, mint az itteni társadalmi s politikai élet mezején a közjót előmozditva kifejtett s fogadja azt szerény jutalmául azon példás s lelkesitő odaadásának, melyelyel mindenkor a honpolgári erények gyakorlására törekedett. — Azért kérjük erre Méltóságodat, hogy ezzel a fiatalabb és a jövendő nemzedéknek követendő példát állithassunk, s e példa kimagasló alakját szivünkbe zárva mindnyájunk serkentésére a közhatóság pantheonjában mindenkorra megörökithessük. — Meg lehet győződve, hogy ezen kedves emléket végiglen hiven s tiszteletben tartva ápolni fogjuk. Viszont biztositjuk, hogy nem feledkezünk meg a civitásból kisugárzó civilisatió vivmányainak további fejlesztéséről, hogy igy továbbra is méltókká tehessük magunk diszpolgárunk szeretetére. — Ezen érzelmek hatása alatt kivánjuk, hogy azon emlékek benyomása, melyeket Méltóságod itt tartózkodása alatt szerzett, soha, de soha el ne homályosodjék s kérjük az Egek urát, hogy jól kiérdemelt nyugalmának minden perczét felhőtlen boldogságban élvezhesse környezve polgártársai tiszteletétől kedves családjának osztatlan örömére, polgártársai büszkeségére, a haza és városunk javára.

Erre Hültl József kijelenté, hogy fáj neki a válás attól a várostól, melyben mint ifju és öreg összesen 16 évet töltött. De ha a római büszke volt a civis Romanus-ra, ő is büszke arra, hogy Selmecz-Bélabánya törv. hat. város polgára lehet. És habár életviszonyai nem engedik meg, hogy tevékenységét a város érdekében tovább folytathassa, de van neki két derék fia, kiket buzditani fog és kiknek lelkükre fogja kötni, hogy e város érdekeit lehetőleg előmozditsák. Szavait azzal végzi, hogy viruljon e város fentartó gyermeke a bányászat és éljen Selmeczbánya közönsége.

A ministeri tanácsos eme szavait lelkes éljenzés követte. Ezután az ünnepelt minden egyes megjelenttel kezet szoritva a bucsutisztelgés véget ért.

Este 130 teritékü közvacsora volt a szőllő szállodában. A felköszöntők sorát Heincz Hugo kezdte meg, ki Hültl Józsefre nem mint kitünő szakemberre sem mint olyanra, ki nagy érdemeket szerzett a város körül, hanem mint előkelő gentlemanra üriti poharát és azért, mert ilyen gentlemant vesztünk el benne, sajnálkozik, nem, haragszik, de szive mélyéből élteti. Ezután Sobó Jenő akad tanár, mint a város jó barátját, az akademia hű fiát és a bányászat atyját élteti Hültl Józsefet. — Erre Hültl József válaszolt és pompásan mondotta el, hogy egyszer régen, Atheneben a civitasba fel akarta magát vétetni egy különben derék ember. De a polgárok száma telt volt, a szabályok értelmében többet felvenni nem lehetett, pedig nagyon szerették volna az ajánlkozottat felvenni, mert igen derék ember volt. Határoztatott tehát, hogy a kérés megtagadását valamikép tudtára kell adni az ajánlkozónak. De hogy? Sem szóval, sem irásban nem akarták azt tenni. Csordultig tele öntöttek tehát vizzel egy poharat és a civitásba bejutni akarót oda hivták s a csordultig telt pohárra mutattak. Persze, hogy ez azonnal elértette a dolgot, hogy nincs hely, telve van a szám. Az ő szive is, ugy mond, csordultig van telve a hála és köszönet érzettel és ő sem tud annak szóval vagy irásban kellő kifejezést adni és szeretné azt mint az Atheneiak jelekkel tenni, de még erre sem képes. — Élteti Selmecz városát és annak közönségét. — Erre Jákó Gyula bányamérnök mint fiatal, élteti az öreg bányászt, kinek intelmeit mindig hiven követni fogják. — Szitnyai József polgármester a ministeri tanácsos neje ő méltóságára emelte poharát. Beszéltek még Sztancsay Miklós — ki igen sikerült humorral fejtette ki, hogy ha „a bányászat Selmeczváros lét adó gyermeke“ akkor Hültl József a várossal házassági, még pedig deczember 28-ig (ekkor lett diszpolgár) vad házassági, de ezen nap után törvényes nyilt házassági viszonyban áll, mert e gyermek apja csak ő lehet;

Dr. Stuller Gyula, Marschalko Gyula és mások, mely felköszöntőkre Hültl József ismételten válaszolt.

Hetfőn este a helybeli bányász és erdész akadémia tanári kara adott búcsúlakomát Hültl József tiszteletére a főtéren lévő akadémiai palotában. A lakomán Horváth Béla főispán is résztvett. A tósztok sorát Schwartz Ottó akad. igazgató nyitotta meg lelkes szavakkal emelvén poharát Hültl Józsefre, ki megköszönve az igazgató üdvözletét, elmondá, hogy több mint negyven év előtt ebben a teremben rajzolt, melyben most ily megtiszteltetésben részesül. Ezután Fekete Lajos akad. tanár, főerdőtanácsos a főispánt éltette, ki viszont szerencsésnek jelentvén ki magát, hogy ily érdemdus testület társaságában részt vehet, ő is a búcsúzó Hültl Józsefet köszöntötte föl. Szitnyai József polgármesterünk is igen sikerült tósztot mondott. A társaság legkedélyesebb hangulatban volt éjfélig együtt. A búcsúlakoma kifogástalan ételeit es italait Bogya János vendéglős szolgáltatta.

Hültl József körünkből távozó miniszteri tanácsos és nyug. bányaigazgató minden egyes tisztviselőtől és ismerősétől személyesen bucsuzott el. Ez ismét egy oly példa, mely Heincz Hugó szavait teljességgel igazolja, hogy a nyugalomba vonulóval nemcsak egy érdemdus férfiut, de egy valódi gentlmant is vesztünk el.

Közgyülés.

Tegnapelőtti kedden tartotta meg törv. hat. bizottságunk január havi rendes közgyűlését.

A közgyülésen Horváth Béla főispán elnökölt, ki mielőtt megnyitná a gyűlést, kijelenti, hogy kötelességének ismeri a lefolyt év alkalmából a törv. hat. bizottság minden egyes tagjának köszönetet mondani azon érdeklődésért és tevékenységért, melyet a közügyek terén kifejtettek; de köszönetet mond azon támogatásért is, melyben őt, mint kezdőt részesitették Egyuttal az ujév beköszöntével boldogságot kiván a törv. hat. biz. tagoknak és ohajtja, hogy ugyanoly buzgalommal és tevékenységgel viseltessenek a jövőben is a közügyek iránt és támogassák az ő csekélységét is, mint eddig.

Heincz Hugo tiszti főügyész mindannyiak érzelmeit tolmácsolja akkor a midőn a főispán szavait melegen megköszöni és bizvást mondhatja, hogy a főispán iránti szeretet és ragaszkodás nőttön-nőtt. Jó kivánalmait őszintén viszonozza.

Felolvastatott ezután a polgármester jelentése a közigazgatás és háztartás deczember havi állapotáról. Itt kijelenti a polgármester, hogy a városi tanács ajánlata szerint a város tulajdonát képező kisebb bányák további üzeméről a város mondjon le és minden viszontszolgáltatás nélkül azokat a kincstárnak engedje át. Hogy ez azonban megtörténhessék, egy „Gewerketag"ot fog összehivni. A közgyülés ezt elfogadván, a főispán ezt határozattá emelte.

A városi tisztviselők fizetésének ujabb rendszeresitését a miniszterium helyben hagyta azzal, hogy az 1897. évi január 1-étől bir érvénnyel. Dr Máltás Károly tiszti főorvos és Muszka József közgyám fellebezését a miniszterium elutasitotta.

Szitnyai József polgármester ezután az egész tisztikar nevében is hálás köszönetet mond a törv. hat. bizottságnak azért, hogy a fizetések felemelését lehetővé tette. Egyben ajánlja, hogy az eddig szokásos külön dijazások (sportulák) megszüntessenek. Ez utóbbit a közgyülés el is határozta. A számonkérő szék tagjai közé, a főispán ajánlatára, dr. Stuller Gyula és Oszvaldt Gusztáv biz. tagok lettek közfelkiáltással megválasztva.

Névszerinti szavazással elhatároztatott, hogy a gyámpénztári tőkék $^{6}/_{10}$ részben a takarékpénztárban, $^{3}/_{10}$ reszben a népbankban és $^{1}/_{10}$ részben a keresk. és hitelintézetben helyeztessenek el gyümölcsözőleg.

A városi kiadói állásra közaklamatióval Floch Béla irodatiszt lett megválasztva. A városi szülésznői állásra pedig Gonda Jozefin lett 26 szótöbbséggel megválasztva. — Floch Béla az esküt nyomban le is tette; az ujonnan megválasztott szülésznő a polgármester előtt fogja letenni. Ezután felolvastattak a t. ügyész, a városi erdőmester, a városi mérnök, a rendőrkapitányi hivatal és a főjegyző jelentései. Ezeknél csak azt emlitjük meg, hogy a polgármester igen el ismerőleg nyilatkozott a rendőrkapitányi hivatal működéséről és hogy Sóltz Vilmos és dr Stutler Gyula felszólalásaira — vonatkozva a mérnöki jelentésre — a gázvilágitás kérdése beható tanulmány tárgyává tétessék.

A városi polgári kórháznak közkórházzá való átalakitására és az alorvosi állás szervezésére a t. főorvos által benyujtott javaslat ki fog adatni egy külön bizottságnak, melynek tagjaivá lettek: dr. Máltás Károly, dr. Tóth Imre, dr. Stuller Gyula, dr. Kapp Jakab, dr. Tandlich Ignácz, Kachelman Farkas, Bernhadt Adolf, Arthold Géza, Händl Vilmos, Heincz Hugo és Sztankay Ferencz.

A közgyülés megadta beleegyezését abba, hogy a városi vigadó eddigi bérlői azt Vinterstern Bernátnak albérbe adhassák, kivel azután 1899. évben a város maga uj szerződést köthet.

Ezzel a főispán, kit hatalmasan megéljeneztek, a közgyülést berekesztette.

Ujdonságok.

Személyi hirek. Dr. Schwartz Ottó bányász és erdészakadémiai igazgató Budapestre tett útjából visszaérkezett és azt az örvendetes hirt hozta magával, hogy a kormány 300000 frtot ad az uj akadémiai palota felépitésére, de még nem határozott, hogy hol épittessék az fel. Mi ugy vagyunk értesülve és ez a legalmasabb terület is volna, hogy e palotta a mostani Székely (Schuszter-féle) telken épittetnék. — Báró Kaas Ivor a jeles publiczista és volt országgyülési képviselő városunkba érkezett s ez idő szerint még itt tartozkodik.

— **Főispáni látogatás.** Mult hetfőn este érkezett városunkba Horváth Béla főispán és még az nap este részt vett az akad. tanári kar által Hültl József tiszteletére adott bucsulakomán. Másnap — kedden — d. e. elnökölt a törv. hat. bizottság közgyülésén, d. u. a közigazgatási bizottsági gyülésen, melynek befejezte után számonkérő széket tartott. Kedden délben a főispán Dr. Stuller Gyula, tb. főorvos este pedig Scholtz Vilmos kir. fobányatanácsos és akad. tanár vendége volt. A körünkben mindig oly őszinte szivességgel s örömmel látott főispánunk tegnap reggel hagyta el a várost, megigérte hogy a jövő hó 6-án tartandó vöröskereszt egyleti nagy álarczos bálra kedves családjával együtt eljön. De erről más helyen teszünk emlitést.

— **Halálozás.** Özv. Mihálka Mátyásné szül. Eulenfeldi Eleonóra néhai Dr. Mihálka Mátyás volt városi orvos özvegye e hó 10-én meghalt 72 éves korában. Tegnap temették el nagy részvét mellett. A széles körben ismert urnő elhunytáról a család a következő gyászjelentést adta ki: Reventaui báró Kaas Erzsébet, Teréz, Mária, Andor és Ede mint unokák. négyesi Szepessi Lajos és neje Gajzágó Katalin és gyermekei Gabriella, Aladár és Lajos, négyesi Szepcssy Géza és neje Turbert Blanka, valamint gyermekei Raoul és Ivonne mint unokaöcscsei és unokahugai az összes rokonok és ismerősök nevében is fájdalomtól megtört szivvel jelentik özv. Dr. Mihálka Mátyasné szül. Eulenfeldi Kauba Eleonóra úrnőnek 1897. évi január 10-én esti 8 órakor, életének 72-ik évében rövid szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után tüdőlobban történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága hűlt tetemei folyó hó 13-án d. u. 3 órakor fognak a gyászházból (IV. Deák Ferencz utcza 252. saját ház) róm. kath. szertartás szerint a Lazaret-temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat a boldogult lelki üdvéért folyó hó 14-én d. e. 9 órakor fog a Mária menybemenetetéről czimzett templomban az egek urának bemutattatni. Selmeczbányán. 1897. január hó 11-én. Áldás lebegjen porai felett! — Báró Kaas Ivor jeles publiczista volt országgyülési képviselő mint közeli rokon ide utazott s a temetésen szintén részt vett.

Hültl József a tegnap délutáni gyorsvonattal utazott el végleg városunkból. Az indóházhoz számos kocsin kisérték a bányász, a városi tisztviselők, akad. tanárok, polgárok stb. Meghatottan vett még egyszer búcsút kisérőitől s a vonat tovarobogott s magával vitte a mi felejthetetlen bányaigazgatónkat. Isten vele! A viszontlátásra!

— **Eiőléptetés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister Litschauer Teréz. beszterczebányai felsőbb leányiskolai rendes tanitonőt ugyanazon intézethez internátusi igazgatónővé a IX. fizetési osztály 2-ik fokozatának megfelelő illetményekkel nevezte ki. A kinevezést örömmel fogadják a szülők és a tanügybarátok, mert ez által magas müveltségű, nemes szivü igazgatónőt nyer az intézet. A „Beszterezebánya és vidéke" mult vasárnapi számából vettük át szószerint e hirt melyhez hozzátesszük, hogy a jeles tanitónő Litschauer Lajos bányaiskolai vezértanár és a Bányászati és Kohászati Lapok szerkesztőjének édes nővére.

— **A polgári dal- és zenekör** f. é. február 1-én tánczczal egybekötött hangversenyt rendez a Semberyteremben. Főrendező: Dobó Sándor, A hangverseny iránt már most nagy érdeklődés mutatkozik.

— **A Bányászati és Kohászati Egyesület** mult szombati gyűlésén Richter Géza kir. bányamérnök igen érdekes felolvasást tartott a galicziai petroleum bányákról és a petroleum nyerésére vonatkozó üzemekről. Kimerito felolvasását nem fejezhette be és ugy annak befejező részét a jövő gyülésen fogja felolvasni. Az érdekes felolvasásra különben annak idején visszatérünk.

— **Nagy álarczos bál.** A vörös kereszt egylet Farbaky Istvánné szül. Kürthy Piroska urnő elnöklete alatt vasárnap választmányi értekezletet tartott, melyen végleg elhatároztatott, hogy az egylef jótékonysági czéljai javára február 6-án nagy álarczos bált fog rendezni. A bál a városi vigadónak, ez alkalomból egészen helyre hozott, gazdagon diszitett összes termeiben fog megtartatni és a bál védnökségére sikerült megnyrhetni főispánunk szeretetméltó nejét Horváth Bélané ő méltőságát. De még többet is mondhatunk t. i. azt, hogy nem csak a főispáni pár hanem főispánunk fiatal bájos nővére, ki ez alkalommal először vezettetik be a bál termeibe,- söt több hontmegyei uri család is szivesen látott vendégeink lesznek s igy mindent el kell majd követnünk, hogy vendégeink körünkbe jól érezzék magukat. E czélból a vendégek elszállásolásáról polgármesterünk személyes vezetése mellett, a város elite közönsége fog a legelőzékenyebb modon gondoskodni. A bál főrendezője Krausz Kálmán délczeg főkapitányunk, ki mellé 100 tagból álló rendező bizottság van szervezve. A meghivók ez idő szerint küldetnek szét és igy szólanak: Meghivó. A magyar szt. korona országai vöröskereszt egyesületének selmeczbányai választmánya Horváth Béláné urnő Ő méltósága védnöksége mellett, Selmeczbányán a városi Vigadó összes termeiben az egyesület saját czélja javára, 1897. évi február-hó 6-án nagy álarczos és jelmezbált rendez, melyre a t. czimet és t. családját tisztelettel meghivja a rendezőség. Belépti jegyek ára: Személyjegy 2 korona, családjegy 3 személyig 5 korona, azontúl személyenként 1 korona, ifjusági jegy 1 korona, számozott karzatjegy 2 korona 50 fillér. Jegyek előre válthatók Joerges A. özv. és fia könyvkereskedésében; a bál estéjén a pénztárnál. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdete 8 órakor este.

Az egyesület selmeczbányai választmányának tisztikara: Farbaky Kürthy Piroska, társelnök. Horváth Béla főispán, társelnök. Vörös Ferencz titkár. Dr. Stuller Gyula pénztáros. Gschwandtner Gusztáv titkár.

Rendező bizottság. Krausz Kálmán főrendező. Backer Alajos, Bárdossy Antal, Baumerth Gyula, Baumerth István, Baumerth Károly. Bedő Zoltán t. r. Belházy Gyula, Bencze Gergely, lovag Berks Rőbert, Beiczy Sándor, Bernhardt Adolf, Burdács Lajos, Chauer Ottó Cseh Lajos, Cséti Róbert f. t. r. Csiba István, Czibulya László, Danescu Sándor t. r. Dimák Gyula, Faller Károly, Farbaky Gyula Farbaky István, Fekete Dezső, Fekete Zoltán t. r. Fizély Károly. Fodor József, Dr. Fodor László, Garlathy Oszkár t. r. Goldner J., Dr. Goldstücker Márk. Hein Ferencz. Heincz Hugó, Hepke Arthur, Herkovits Sándor, Hermann Adolf, Hornyacsek István V. Hubert Andor, Huszkó Tivadár t. r. Jähn Vilmos, Jákó Gyula Jankó János, Jezsovits Károly, Joerges Ágost, Kachelmann Farkas, Dr. Kapp J. E., Király Ernő, Knezovics Adolf, Krause József, Krausz W. G. U. Kuti István, Lestyánszky József, Liha Antal, Litschauer Lajos, Lindmayer János, Lux Árpád t. r. Móvay Aladár, Margótsy János, Marschalkó Gyula, Németh Zsoltán, Neubauer Ferencz, Orosz József, Oszvald Gusztáv, Papp György, Pauer János, Pischl Árpád. Platzer Sándor, Pollák Károly, t. r. Porubszky Béta, Puskas József, Ráth Ferencz t. r. Richter Géza Rosenfeld József, Santha Béla, Schaller Kálmán, Schelle Róbert, Schenek Gyula, Schiller Antal, Dr. Schlesinger Antal, Schnetzer János, Dr. Schvarcz Ottó, Dr. Sebe Béla Soltész Gábor, Soltész István, Sobó Jenő, Soltz Sándor, Somogyi László, Storch János, Svehln Gyula, Székely Vilmos, Szitnyai József. Szlávi Pál, Szlujka Pál, Stancsay Miklós, Dr, Sztankay Aba, Takáts Miklós. Dr. Tandlich Ignácz, Tibély Vilmos, Tomasovszky Imre, Dr. Tóth Imre, Wágner József, Wankovits Lajos, Wéber Jakab, Wiezner Adolf. Zivuska Jenó, Zsitvay János.

A rendezőség t. felkéri a bálon részt venni akaró vidékieket, hogy eljövetelüket elszállásolásuk miatt Szitnyai József polgármesternél jelentsék be.

— **Rendőri hirek.** Félig megfagyva találta Dobák majoros Oravecz János 63 éves, felső-apáthi illetőségű napszámost a bélabányai kohó mellett. A jó lelkű majoros a szerencsétlen öreg embert házába vitette s azután másnap az esetet a bélabányai biztosnak bejelentette, ki a félig megfagyott embert a városi kórházba szállittatta. Itt anuyira fellábadt, hogy illetőségi helyére, Felső-apáthiba tolonczolhatták. — Baleset. Sebek Péter kincstári külács hüvelyk és mutató ujját a ribniki ácsmühelyben a körfürész kerékfog készitése kőzben elvágta. — Kedden éjjel 11 óra után Takáts Miklós kereskedő hálószobájában egy petroleumlámpa felrobbanása következtében kisebb szobatűz támadt, melyet a háziak azonban hirtelen elfojtottak. Mégis 30 frtnyi kárt okozott a tűz egy szekrényen és az éjjeli szekrény takaróján. Garazdálkodás. Steffultón e hó 9-én éjjel Suhajda Ferencz, Suhajda János és Szopusek János fiatal bányamunkások ittas állapotban Thol István házát valóságos ostrom alá vették. A ház ablakait betörték, az ajtót bezuzták és a midőn az így szórongatott ember segitségért akart sietni ebben Suhajda Ferencz által megakádályoztatott, ki kést rántva leszurással fenyegette. Az eset a rendőrségnél feljelentetett, s a vizsgálat folyamatba tétetett.

— **A resiczai szerencsétlenség áldozatainak** özvegyei és árvái javára az akad. ifjuság szepesi köre által mult szombaton tartott nedves estélyen 4 frt 37

krt. — az akad. tanári kar ugyan e czélra több mint 30 frtot gyüjtött. — A szepesi kör gyüjtése nekünk lett átadva azzal, hogy azt rendeltetése helyére juttassuk. Az összeget tehát azon határozott kikötéssel adtuk át Knezovits Adolf polgári társasköri pénztárnoknak, hogy csakis a resiczaiak segélyezésére forditandó. Ezzel azt hisszük megbizóink kivánságát teljesitettük.

— **A holnap után tartandó akad. segélyegyleti bál** régi hiréhez méltóan ez idén is, a legjobb mulatságnak igérkezik nemcsak azért, mivel mulatni vágyó akadémikusaink nagy számmal szoktak ezen mulatságukon részt vénni, hanem azért is, mivel a rendezőség teljes erővel munkálkodik azon, hogy a közönségnek egy kedélyes estét nyujtson. Különösen ki kell emelnünk, hogy a rendezőség a városi vigadó uj bérlőjét az eddiginél pontosabb kiszolgáltatásra kötelezte és maga is közremüködött, hogy a helyiségek minden igényeknek megfelelően kijavitattak.

— **A polgári társaskör** folyó hó 9-iki estélye várakozásan felül igen jól sikerült. A nagyszámu szép közönség mellett természetesen a kedélyes jókedv sem hiányzott. A társaskör ezen estélyét kezdetben csupán saját családtagjai szórakoztatására tervezte, de azután ezt a jótékonyság gyakorlásával egybekapcsolva a nagyközönség számára is mérsékelt belépti dij mellett zártkörü, tánczczal egybekötött dal- és zene estéyt rendezett. Előadásra került: 1 Storch H. „dalra barátaim“ czimü férfi négyes, a társaskör 12 tagja által előadva. 2. Boieldien. Ouverture „der Calif von Bagdad“ 3, Haydn J. 27. Sinfoniajának I. cikke Cziczka Sándor ur városi karnagy vezetése alatt álló zenemükedvelők által előadva 4. Zongora játék Viehner József ur akadémiai polgár által előadva és végül kuplék Chauer Ottó és Dobó Sándor urak által Bachrati József ur zongora kisérete mellett előadva. Az egész müsor jól megválasztott darabokból a legnagyobb preczizitással adatott elő. Különös tetszésben részesültek a kuplettek, melyek többi közt a város most napi rendjén lévő közügyeit apostrofálták. Az első négyest 80 pár tánczolta. A táncz a legnagyobb kedélyességgel reggelig tartott. A jó kedvet Ochtendung kifogástalan konyhája is nevelte. Tekintve a kettős nemes czélt, melynek javára a tiszta jövedelem jelezve volt, általános feltünést keltett, hogy a társadalomnak egy igen tekintélyes testülete egyetlen egy személy által sem volt képviselve. Talán csak nem akar az tüntetés lenni ezen uj egyesület ellen, a mely rövid meglakolása után ily nemes ambicziótól áthatva a saját szerény tüzhelyéből egy napon a jótékonyság gyakorlására lép és csekély áldozat árán élvezetes estélyt nyujt.

A kör pénztárnoka a következőkben számol be: „Legyen szives jelen közleményemnek becses lapjában helyt adni, hogy a f. é. január hó 9-én az itteni „polgári társaskör“ által rendezet társasestély- jövedelméről beszámolhassak: A mulatság összes bevétele 135 fr. ezen kivül a „S. Hetilap“ által beküldetett még a selmeczi akad. ifjuság (szepesi társaság) gyüjtész 4. frt. 37 kr. és a „S. Hetilap“ felülfizetése 63 kr. összesen 5 frt. azon kijelentéssel, miszerint ezen 5 frtnyi összeg tisztán a Resiczai szerencsétleneknek jutattassék, e szerint az öszes bevétel 140 frt. A kiadás összege 75 frt. márad tiszta jövedelem 65 frt. melyből 25 frt. a resiczai szerencsétlenül járt bányamunkások családjainak felsegélyezésére, 20 frt. a felvidéki közmüvelődési egyesület selmeczbányai fiokja javára és 20 frt. a társaskör saját pénztára javára forditatni rendeltetett. Ez alkalommal felülfizettek m. p. Bogya János ur 2 frt. Chauer Ottó ur 50 kr. Farbaky István ur 1 frt. 50 kr. Fizély Károly ur 50 kr. Geist Jakab ur 50 kr. Hültl József úr 5 frt. Gyurkovits András ur 50 kr. Hermann Ilma urhölgy 1 frt. Hajduné urnő 1 frt. Matczán Ferencz ur 50 kr. Marosi Miklós ur 50 kr. ifj. Marschalkó Gyula ur 50 Lukáts Kálmán ur 50 kr. Panek Ödön ur 50 kr. Szöllősy Manó ur 1 frt. N. N. 50 kr. Schenek Gyula ur 1 frt. 50 kr. Tihanyi Károly ur 50 Tibey Vilmos ur 50 kr. Wágner József ur 1 frt. 50 kr. Velits György ur 1 frt. Jánoshegyi Wankovils Lajos ur 2 frt Visnovszky Dániel ur 50 kr. és S. Z. 50 kr. fogadják mindezen urak és hölgyek nemes szivü adakozásukért halás köszönetünket.

— **Korházi statisztika.** A kincstári bányakorházban 1895 évről maradt 10, 1896-ban felvétetett 237, 1897 évre visszamaradt 11 beteg. A mult évben korházban elhalt 7 és haldokolva hozatott 2 ember. Gyógyult tehát 221 gyógyulatlan 9, javult 6. A halálozás aránya tehát 30% pro ezer, vagy ha a két haldokolva hozott betegen beállott halál esetet is vesszük 38% pro ezer vagy 3% pro száz.

— **Egyptomi szembetegségben** betegedett meg egy Bars-szent keresztről ide került eselédleány. A trachomás beteget a városi korház egyik külön szobájában ápolják. Nem győzzük eléggé felhivni hatóságunk éberségét, hogy e szörnyü szembetegség behurczolását minden rendelkezésére álló eszközzel megakadályozza.

— **A kanyaró** még mindig tart és eddig 3 gyermek áldozata is volt. Mind annak daczára kellő vigyázat és ápolás mellett a járvány enyhe lefolyásunak mondható.

— **Mentő berendezés** létesitése a rendőrkapitányi hivatalnál terveztetik. Az eszmét Dr. Toth Imre kincstári főorvos és Krausz Kálmán főkapitány vetették fel. Most csak azt jegyezzük meg, hogy e berendezés felette üdvös volna, és hogy ez érdekes tárgygyal a jövő számu lapunkban kimeritöbben fogunk foglalkozni.

— **Bányajogi tanfolyam a selmeczi akadémián.** E kérdéssel már egyszer egyik vezérczikkben foglalkoztunk, de inditványunk eddigelé csak jámbor kivánság maradt. Most, a resiczai megrendito katasztrófa után, a fővárosi lapok is foglalkoznak hasonló kérdéssel, s égetőn szükségesnek mondják, hogy a bányahatósági személyzet szaporittassék. Egyebek közt csak a „Pesti Napló“ f. é. január 9-iki számának „A resiczai katasztrófa után“ czimű czikkére hivatkozunk, mely igen helyesen jegyzi meg, hogy a bányáknál nagyobb és erélyesebb felügyeletre van szükség. Különösen kiemelve pedig a resiczai esetet felhozza, hogy például az oraviczai bányakapitányság élén elgyengült aggastyán áll, kit negyven évet jóval meghaladó szolgálata után esak azért nem küldhetnek nyugdijba, mert távozásával az amugy is csekély bányahatósági személyzet létszámában ujabb hézag támadna, a melyet nincs honnan pótolni. E tény magában véve is eléggé jellegzi a továbbra már tarthatatlanná vált állapotokat. Ha kérdezzük, mi hát oka e személyzethiánynak, arra is megfeleltünk már elöbb mi, de megfelel most az emlitett czikk is, kiméletlenül rámutatván azon felfoghatatlan pályanehézségre, mely két szak, a jogi és a bányászati tanfolyam teljes elvégzését követeli a leendő bányahatósági tisztviselőtől, de ennek fizetését még megközelitőleg sem hozza arányba a megkövetelt kvalifikátióval. S kik e pályát választották is, bizonyára meg is bánták; szomoru bizonyságul szogálhat erre az, hogy „1889-től 1895-ig, vagyis hat évalatt huszonkilencz bányahatósági tisztviselő közül nem kevesebb mint hét halt meg egészen fiatalon, huszonnyolcz negyvenéves korában s eközül a hét közül öt a tébolydában.“ E lesujtóan szomoru tény nem alkalmas arra, hogy valakit e pályára csábitson, e pályára, hol hosszas és fáradságos tanulmány után az illető azon eshetőség elött áll, hogy reménytelenség és felemésztő munka ideje előtt vet véget életének. Pedig nem kellene ugy lennie. Első sorban is téves felfogásnak tartjuk, hogy az e pályára lépőnek az előbb emlitett mind a két tanfolyamot teljesen kell elvégeznie. Nagyon sok van a jogtudomány rengeteg labirintjában, mire a bányakapitányságí közegnek semmi szüksége sincs, de ugyan igy van a bányászati szaktanfolyammal is. Miért ne lehetne e két szakból a szükségeseket kiválogatva s tervszerüleg összeállitva, külön bányajogi tanfolyamot létesiteni, mint azt jelzett vezérczikkünkben indokolva elmondottuk?! S hogy e tanfolyamot itt Selmeczbányán a bányász akadémián kellene létesiteni, ez magától értetődik. Az itteni bányaszati és erdészeti akadémian már ugy is előadnak oly tantárgyakat, melyek a jogtudomány körébe tartoznak: miért ne lehetne e tantárgyakat olyanokkal, de csak is olyanokkal szaporitani, mire a bányajogásznak e minőségében szüksége van?! Ez uj tanszék felállitásának aránylag csekély költségével el lenne érve az, mit a „Pesti Napló“ emlitett czikke is oly szükségesnek tart, a bányahatósági tisztviselők létszámának szaporitása; mert többé nem hatna visszariasztólag azon igazán kegyetlen körülmény, hogy teljes két szakot kell végezni, kevés, sőt majdnem semmi reménynyel arra, hogy e hosszas tanulmányi idő méltányosan lesz jutalmazva; mert hiszen a bányajogi tanfolyam szervezésével épen e visszás állapot lenne megszüntetve, s nem kételkedünk benne, hogy a bajt ily módon orvosolni lehetne. A bányajogi tanfolyam tehát mielött létesitendő volna akadémiánkon. És meg vagyunk róla győződve ha akadémiánk jeles tanári kara ez ügyet magáévá teszi, akkor a kormány támogatására is biztosan számithat.

— **Mai számunk mellékletét, Csiba István hirdetését** csak belvárosi t. előfizetőinknek küldjük s ajánljuk azt becses figyelmükbe.

Szerkesztői üzenet. Sisak Pista. A helybeli önkéntes tüzoltóságról irt czikkét ily alakban nem közölhetjük, hanem a kérdéses ügygyel legközelebb kimeritőbben fogunk foglalkozni.

Idegenek névsora.

— A mult hétről. —

„HUNGÁRIA SZÁLLÓ“

Königstein E.	utazó. Budapest.	Telekl József	utazó Losonez
Steiner Ede	„ „	Wirag es Langer	„ Bpest
Frankel Z.	„ Beszterczeb	Konfeld Vilmos	„ „
Kobaz Manó	„ Bécs	Lomiczar Vilmos	„ „
Herczka Jakab	„ Trencsén.	Bence és Mocka	„ „
Rothauser J.	„ Budapest	Spiczer Fülöp	„ „
Hermann J	„ „	Hoffmann	„ „
Sopka Ilona	„ Körmöczb.	Franke D.	„ Beszterczeb
Kulcsár László tanitó, Körmöczb.		Rallama G.	„ Bpest.
Fuchs és társa müvész, Bpest.		Szabó Irma	„ „
Hauser Károly utazó, Budapest.		Ernszt N.	„ Pozsony
Kuhn Károly	utazó Bpest	Krufar	keresk. Bécs.

HIRDETÉSEK.

Apró hirdetések.

Ezen hirdetési rovatban minden hirdetésért egy korona fizetendő és felvilágositást ingyen ad a kiadóhivatal.

Jó karban lévő zongora olcsón eladó.

14 db. népbanki részvény megvételre kerestetik.

Egy jó karban lévő kisebb ház családi körülmények miatt szabadkézből eladó.

Egy jó karban lévő ripsz butor garnitura azonnal eladó.

Üzlet átvétel!

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a Heim-házban lévő, régi jó hirnek örvendő

Neuráth-féle borbélyüzletet

átvettem és e hó 16-ától kezdődöleg vezetni fogom.

A midőn ezt becses tudomására hozni bátorkodom, egyúttal tisztelettel kérem, hogy vállalkozásomat annál inkább becses pártfogásába venni méltoztatnék, mert e régi üzletben tanultam ki és több éven át, mint segéd is működtem.

Az üzletet különben a régi czég alatt fogom vezetni.

Selmeczbányán, 1897. január 14-én.

Kiváló tisztelettel

ifj. Markvard József

fodrász és borbély

A n. é. közönség becses tudomására vagyok bátor hozni, hogy Selmeczbányán, a főtéren fekvő Wankovits-féle ház sarokboltjában egy egészen ujonnan berendezett, a modern igényeknek teljesen megfelelő, a legkülönfélébb s legfinomabb hazai, franczia és angol legdivatosabb szövetekkel dúsan felszerelt

szabóüzletet

nyitottam.

Azon körülmény, hogy sok éven keresztül voltam a Czemmel és Manheim országszerte jó hirnévnek örvendő nagy szabóczég társtulajdonosa és üzletvezetője, elég biztositékot nyujthat a n. é. közönségnek arra nézve, hogy mindennemű igényét ugy a szövet nyujtás, mint a szabászat terén és a tartós és divatos kivitelben kielégiteni képes leendek.

Nagyrabecsült pártfogását kérve maradok

kitünő tisztelettel

Selmeczbányán 1896. szept. havában

Czemmel György

szabóüzlet-tulajdonos.

Nyomatott Joerges Agost özv. és Fia könyvnyomdájában, Selmeczbányán 1896.